

Afløsning af Høveri. Det er i Genhold til saadanne Bestemmelser, at dette er blevet gjort, thi uden Lov og Ret vilde det jo ikke kunne være sket, men er det sket saaledes, er der jo ingen Grund til at anke derover. Naar Rigsdagen i 1861 har vedtaget en Lov, kan det ikke nytte bagefter at anke over, at denne Lov bliver brugt, det maatte man være sig bevidst, dengang Lovforslaget blev vedtaget. Vil man i det Hele taget gøre Noget for Husmandsstanden, var det bedre at gøre det ved at hjælpe til, at saa Mange som mulig kunde blive Selveiere, og det gjør man bedre ved at støtte den Lov, der udfom ifjor under 28de Mai om Husmandskreditforeningerne. Hvis man kunde opnaa at faae denne Lov forbedret saaledes, at Maximalgrænsen for de Eiendommers Størrelse, i hvilke der maatte laanes, blev forhøjet til 6,000 Kr., vilde man kunne hjælpe et stort Antal Husmænd med billige Laan, hvorved de vilde kunne blive istand til at slaffe sig Selveiendom. Dette vilde være betydelig bedre end at vedtage dette Lovforslag, der jo kun vil være en Lap paa et gammelt Klædebon, thi jeg tror, at selv om dette Lovforslag gik igjennem, vilde det blive af meget ringe Betydning.

Leth: Da Tiden er saa langt fremrykket, især naar man ser hen til de Arbejder for Thinget, som endnu staa paa Dagsordenen, skal jeg indskrænke mig til nogle ganske korte Bemærkninger. Den høitærede Minister mente, at jeg havde misforstaaet forskjellige Ytringer af ham i hans første Foredrag. Jeg beklager, at jeg har nogen Vanstuelighed ved at forstaa Forskjellen imellem den Maade, paa hvilken jeg har opfattet disse Ytringer, og den, paa hvilken den høitærede Minister vil have dem opfattede. Det er det Gnefte, som jeg skal sige dertil. Den høitærede Minister underlagde mig adskillige Ytringer med Hensyn til Gudsæierne, og da navnlig den, at de allesammen være inhumane. Noget Saadant har jeg ikke sagt. Tidenden vil vise det Modsatte. Der er kun eet Punkt, som jeg vil sige et Par Ord om. Den høitærede Ministers Hovedargument mod Forslaget var, dersom jeg da ikke her gjør mig skyldig i en Misforstaaelse af hans Ord, hvad jeg nødig vil, at Forslaget indeholder et Indgreb i Eiendomsretten, og den meget ærede Minister søgte i sit sidste Foredrag end yderligere at begrunde denne sin Sætning, men jeg tilstaar, at jeg ikke tør referere hans Argumenter, thi jeg vil da atter paadrage mig en Anke over at have misforstaaet ham, en Anke, som vil være saa meget mere berettiget, som jeg maa tilstaa, at jeg ikke forstaa ham. Naar en Mand har en saadan lille Eiendom som et af disse Huse, der her er Tale om, og der sidder en Husmand i det, som ikke tør forbedre Eiendommen, fordi han ikke veed, om han nyder nogen Frugt af det, han anvender derpaa, saa kan jeg ikke se, at Eieren er tjent der-

med, og dersom Husmanden skal stilles under saadanne Forhold, at han kan anvende Arbejde paa at forbedre Eiendommen med Udfigt til ogsaa at nyde Frugten deraf, ser jeg heller ikke, at der derved gaar det Allermindste fra Eieren. Det er mig ganske umuligt at forstaa. Jeg kan tværtimod paaberaabe mig ifølge Lovforslagets § 2, at der kommer et Tidspunkt, hvor Eieren faar Huset, saaledes som det nu er blevet forbedret, uden at give den mindste Erstatning til den, som har gjort det. Til denne korte Bemærkning skal jeg, af Hensyn til hvad jeg har nævnt, indskrænke mig.

Ordføreren for Forslagsstillerne

(D. Christensen): Jeg skal blot fremkomme med nogle ganske enkelte Slutningsbemærkninger til denne Behandling, og de skulle da særlig gaa ud paa at takke Thinget for de Udtalelser, der ere fremkomne fra det som Helhed. Det vil deraf ses, at den Følelse, som har givet sig Udtryk i Lovforslaget, er almindelig her i Thinget. Naar det fra en enkelt Side er udtalt, at dette Forslag hviler paa et forkert Grundlag angaaende Fæsteforholdet og Fæstetvangen, saa er det Noget, som ikke hører nogetsteds hjemme, da det er et Forhold, som har været mig fuldt vel bekendt igjennem en længere Narrække, og denne Forkerthed kan altsaa ikke paa nogen som helst Maade have fundet Udtryk hverken i mine Udtalelser eller i Forslaget, som vi her have indbragt. Jeg kan desværre ikke sige, at de Udtalelser, der ere fremkomne dels fra den høitærede Ministers og dels fra Thingets Side, ville bidrage til at fremme Sagen, men der er jo en Mulighed for, at de alligevel indirekte kunne fremme den. Det kan jo være muligt, at Eiderne kunne stifte, og at ogsaa Personer og Meninger kunne stifte, saa jeg finder ikke, at det er nødvendigt at tro paa, at det Hele er fortabt, fordi det i det givne Dieblit kan se saaledes ud. Jeg vil trøste mig til, at Fremtiden vil anse det for en Forpligtelse at støtte de Smaa i Samfundet, idet jeg hylber det gamle Ordsprog, at det nytter kun lidt at have Robbertag paa Huset, naar Grunden svigter. Jeg tror, at der her ligger en Samfundsopgave, og mit Haab er ikke bygget paa de høie Spidser, men ligesaa fuldt paa det, der hviler i det lavere Samfund.

Judenrigsministeren (Skeel):

Jeg finder kun Anledning til at gjøre en kort Bemærkning, idet jeg iøvrigt henviser til mit første Foredrag, og det er den, at den Maade, hvorpaa Forslaget her er blevet anbefalet overfor Ministeren, som gik ud paa at betegne mig som en absolut Modstander af de tilfattede Bestemmelser, og de mange Sidebemærkninger, der ere faldne, just ikke aandede nogen Uvillie mod Ministeren, der dog har stillet sig ikke absolut i Modstrid til Lovforslaget. Da jeg havde Ordet, udtalte jeg ikke, at